

Ügyszám: NAIH-8218-2/2022.

Deborah Brown részére
Vezető kutató és jogvédő

Technológia és emberi jogok
Human Rights Watch

Tisztelt Asszonyom!

A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatósághoz (a továbbiakban: Hatóság) intézett megkeresésében a Human Rights Watch (HRW) nevében arról tájékoztatta a Hatóságot, hogy a HRW kutatást folytat a 2022. április 3-án lezajlott magyarországi országgyűlési választások során a pártok által történt adatfelhasználásról, és ehhez kapcsolódóan a megkeresésében megjelölt kérdésekben a Hatóság észrevételeit, információit és tapasztalatai megosztását kéri.

A Hatóság a megkeresésben foglalt kérdések sorrendjében az alábbi tájékoztatást adja:

1-2. A Hatósághoz a választásokat közvetlenül megelőző időszakban és a választás napját követő hetekben több száz panasz, bejelentés érkezett azzal kapcsolatban, hogy a választópolgárok valamilyen kampánycélú megkeresést kaptak e-mail-en, telefonon (hívás és SMS formájában), valamint postai úton is:

(i) Az ellenzékhez kapcsolódóan érkezett panaszok:

- A legtöbb panasz (**összesen 138**) azzal kapcsolatban érkezett, hogy a választások napját megelőző napokban a panaszoshoz köthető megszólítást tartalmazó, azonban az adatkezelőre vonatkozó információt egyáltalán nem tartalmazó SMS üzenet érkezett az érintettek személyes használatában lévő telefonszámra. A Hatóság a bejelentések alapján hivatalból vizsgálatot indított NAIH-4360/2022., illetve NAIH-5243/2022. ügyszám alatt, amelyek során elsődlegesen az adatkezelő személyét azonosítja, majd ezt követően vizsgálja az adatkezelési gyakorlat jogszerűségét. Az eljárások jelenleg folyamatban vannak.
- Nagy számú panasz (**összesen 112**) érkezett az ugyancsak a választás napját megelőző napokban történt kéretlen politikai tartalmú kampányhívások miatt. A Hatóság ezen bejelentések alapján szintén vizsgálatot indított hivatalból, NAIH-4949/2022. ügyszám alatt az eljárás folyamatban van, melynek során az adatkezelő személyét azonosítja elsődlegesen a Hatóság, majd ezt követően vizsgálja az adatkezelési gyakorlat jogszerűségét.
- **10 panasz** érkezett azzal kapcsolatban, hogy az érintettek postai úton kaptak névre szóló kampánycélú levelet közvetlenül a választás napját megelőző napokban. Ezen ügyekben az érintettek többek között tájékoztatást kaptak arról, hogy a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény 153. § (1) bekezdés a) pontjában foglaltak szerint a jelölteknek lehetőségük van arra, hogy a szavazóköri névjegyzékben szereplő választópolgárok nevét és lakcímét az érintett választókerületre kiterjedően a választási irodától kikérjék, továbbá arról, hogy az adatkiadás megtiltása iránt kérelmet nyújthatnak be a megjelölt módokon.
- Az idei országgyűlési választások során a választópolgároknak lehetőségük volt online adatigényléssel fordulni a Nemzeti Választási Irodához arra vonatkozóan, hogy személyes

adataik szerepelnek-e a 2022. évi országgyűlési képviselők választásán valamely jelölt ajánlóívén. Ehhez kapcsolódóan – azaz amiatt, mert személyes adataik úgy szerepeltek valamely jelölt ajánlóívén, hogy az adott jelöltet a választópolgár ajánlásával nem támogatta – **14 bejelentés** érkezett.

A Hatóság ezek közül 2 bejelentést áttett az Országos Rendőr-főkapitánysághoz (NAIH-3366/2022., NAIH-3438/2022. számon iktatott bejelentések), míg a NAIH-3385/2022. számon indult ügyben az adatvédelmi hatósági eljárást a folyamatban lévő büntetőeljárás befejezéséig felfüggesztette.

A többi bejelentés nyomán a Hatóság vizsgálatot nem indított, mert a Hatóság álláspontja szerint a választási irodától kapott visszaigazolás csupán azt igazolja, hogy az adott választópolgár ajánlása mely íven szerepel, és az ív mely jelölő szervezethez és mely ajánlásgyűjtő személyhez köthető. Utólag hatósági eszközökkel azonban nem, vagy nehezen bizonyítható, hogy a személyes adatokat, aláírásokat ténylegesen ki írta rá az ajánlóívre, az aláírás, illetve annak hamisítása mely személy által történt konkrétan, amely pedig előfeltétele a többi, az ajánlóíven feltüntetett személyes adat felhasználása jogszerűsége megállapításának.

- Fentiekén túl a választásokat megelőző hónapokban érkezett **4 panasz** kéretlen politikai e-mail tárgyban, ezek közül egy ügyben indult vizsgálat, mely jelenleg még folyamatban van, a többi 3 panasz nyomán nem indult eljárás, mert a panaszosok a Hatóság hiánypótlási felhívására nem válaszoltak.
- **6 bejelentés** érkezett továbbá, melyben a bejelentők a Normális Élet Pártja jelöltjeinek indulását támogató, online felületen történő adatgyűjtés jogszerűségét kifogásolták. A bejelentések nyomán hivatalból adatvédelmi hatósági eljárás van folyamatban NAIH-3747/2022. ügyszám alatt.

(ii) A kormánypárthoz kapcsolódóan érkezett panaszok

- Több bejelentés érkezett a Hatósághoz, mely bejelentésekben a közvetlenül a választás napját megelőző napokban küldött, a Fidesz-Magyar Polgári Szövetség választására buzdító kéretlen SMS-küldést kifogásolták. A bejelentések nyomán NAIH-5542/2022. ügyszám alatt hivatalból vizsgálat indult, az ügyben a tényállás tisztázása folyamatban van.
- NAIH-4652/2022. ügyszám alatt kérelemre indult adatvédelmi hatósági eljárás van folyamatban kéretlen e-mailküldés tárgyában.
- Érzékelt **2 egyéb**, a választásokat megelőzően történő kéretlen kampányhívást kifogásoló panasz is, amelyek közül egy ügyben vizsgálat van folyamatban, a másik ügyben pedig a panaszos egy általános tájékoztató levelet kapott a kéretlen hívások során megtehető lépésekről, ugyanis a hívott telefonszám céges előfizetesként elérhető az internetes telefonkönyvben.
- Érzékelt **1** adatvédelmi hatósági eljárás iránti **kérelem** postai úton érkezett kampánylevél miatt, az eljárás azonban megszűnt, mert a Kérelmező a Hatóság hiánypótlási felhívására nem válaszolt.
- A választásokat megelőző hónapokban **2 panasz** érkezett azzal kapcsolatban, hogy az érintettek kéretlen politikai tartalmú kormányzati hívást kaptak az ukrajnai háborús helyzettel kapcsolatban. Az egyik ügyben a panaszos tájékoztatást kapott a kéretlen telefonhívások során tehető lépésekről, a másik ügyben pedig a vizsgálat megszűnt, mivel a panaszos a Hatóság hiánypótlási felhívására nem válaszolt.
- **3 panasz** érkezett azzal kapcsolatban, hogy Magyarország Kormánya az SZJA visszatérítéshez kapcsolódó kormányzati kampánylevelet küldött ki postai úton. Ezek közül

két esetben a vizsgálat megszűnt, mert a panaszosok a Hatóság hiánypótlási felhívására nem válaszoltak, a harmadik ügyben a Hatóság a vizsgálat során jogsértést nem állapított meg (NAIH-3415/2022.).

- **4 bejelentés** érkezett, melyekben a Magyar Államkincstár által küldött, Orbán Viktor aláírásával ellátott, a 13. havi nyugdíj és nyugdíjprémiummal kapcsolatos politikai marketing levél küldését kifogásolták. Ezek közül 3 ügyben a Hatóság megállapította, hogy jogsértés nem történt (, egy ügyben a vizsgálat jelenleg még folyamatban van.
- **2 bejelentés** érkezett, melyekben a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara által, Orbán Viktor aláírásával ellátott levél küldését kifogásolták. Az egyik bejelentés nyomán indult vizsgálat megszűnt, mivel a bejelentő a Hatóság hiánypótlási felhívására nem válaszolt, a másik ügyben (NAIH-4385/2022.) a Hatóság megállapította a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara jogsértését és figyelmeztetésben részesítette.

3. A Hatóság a 2022. április 2-án közzétett állásfoglalását a hozzá benyújtott panaszok vizsgálatának eredményére alapozta, azok konklúzióját fogalmazta meg. Több, a honlapján nem közzétett ügyben folyt vizsgálat 2022 tavaszán olyan bejelentések nyomán, amelyekben az érintett azt panaszolta, hogy bár megadta a hozzájárulását a koronavírus elleni oltásra történt regisztrációja során a későbbi kapcsolattartás céljából történő adatkezelésre is a Miniszterelnöki Kabinetiroda részére, mégis jogsértőnek tartja, hogy nem kizárólag az oltással, illetve a koronavírussal összefüggő hírlevelet kapott.

A Hatóság ezen panaszok kapcsán megállapította, hogy az érintett az üres jelölőnégyzet (checkbox) bejelölésével kétséget kizáróan, konkrét és aktív magatartással hozzájárult a személyes adatának minősülő email címe kezeléséhez a hírlevél küldésével, mint kapcsolattartási célú adatkezeléssel összefüggésben. Az érintett hozzájárulásának további, kötelező fogalmi eleme az, hogy a hozzájárulás megfelelő tájékoztatáson alapuljon. Ezért az adatkezelés céljával összefüggésben is minden esetben a vakcinainfo.gov.hu webhelyen az oldal indulásakor közzétett és folyamatosan hozzáférhető adatkezelési tájékoztató tartalmát tekinti irányadónak, azt vizsgálta meg a Hatóság, amely közvetlenül a feliratkozás helyén elérhető volt az érintett számára az alábbi tartalommal:

*„Amennyiben Ön továbbra is kapcsolatban kíván maradni Magyarország Kormányával, az űrlap végén található **„Hozzájárulok, hogy későbbi kapcsolattartás céljából a megadott kapcsolattartási adataimat visszavonásomig kezeljék az adatkezelési tájékoztatóban foglaltak szerint”** gombra kattintással Ön önkéntes hozzájárulását adja, hogy **további kapcsolattartás, véleménykérés, tájékoztatás, illetve elektronikus levél küldése céljából** a közölt kapcsolattartási adatait (név, lakcím, e-mail-cím, telefonszám) Magyarország Kormányára megbízásából a Miniszterelnöki Kabinetiroda a GDPR 6. cikk (1) bekezdés a) pontjára figyelemmel a hozzájáruló nyilatkozata visszavonásáig kezelje. Ez esetben adatait az adatok átadását követően az Idomsoft Zrt. (1134 Budapest, Tüzér utca 41.), mint adatfeldolgozó tárolja.”*

A GDPR 5. cikk (1) bekezdés b) pontja határozza meg a célhoz kötöttség követelményét, amely szerint a személyes adatok „gyűjtése csak meghatározott, egyértelmű és jogszerű célból történjen, és azokat ne kezeljék ezekkel a célokkal össze nem egyeztethető módon; a 89. cikk (1) bekezdésének megfelelően nem minősül az eredeti céllal össze nem egyeztethetőnek a közérdekű archiválás céljából, tudományos és történelmi kutatási célból vagy statisztikai célból történő további adatkezelés („célhoz kötöttség”).” Az idézett adatkezelési tájékoztató alapján az adatkezelőnek, valamint adatfeldolgozójának egyértelműen megjelölt, előre meghatározott célja volt a „további kapcsolattartás, véleménykérés, tájékoztatás, illetve elektronikus levél küldése”, az közvetve sem

utalt arra, hogy kizárólag oltással, illetve koronavírussal kapcsolatos hírlevelek küldése lett volna a megjelölt adatkezelési célja, ilyen szűkítést sem a jelölőnégyzet mellett, sem a tájékoztatójában sehol nem alkalmazott. A tájékoztatás így könnyen hozzáférhető és közérthető volt, az érintettek hozzájárulásukat bármikor szabadon visszavonhatták, a tájékoztató ennek a lehetőségét és módját is tartalmazta.

4. A Hatósághoz intézett megkeresés 4. kérdése nem a kutatás témájaként megjelölt 2022. évi választásra, hanem a Hatóság még 2019-ben indult, a Fidesz-Magyar Polgári Szövetség (a továbbiakban: Fidesz) általános adatkezelési gyakorlata jogszerűségének vizsgálatára hivatalból indult eljárásra vonatkozik. Ezen belül is kifejezetten azzal kapcsolatban várja a Hatóság magyarázatát, hogy *„miért nem vizsgálta ki az adatbázisban szereplő adatkezelés jogszerűségével kapcsolatos szélesebb körű aggályokat”,* miszerint *„független politikusok, civil szervezetek és magánszemélyek állításai között állítólag az szerepel, hogy az adatbázis érvényes hozzájárulások nélkül térképezi fel a választók politikai hovatartozását, beleértve a nem Fidesz-támogatókat is, és ezeket az adatokat a választási ciklusok között megőrzik”.*

Megkeresésében több, internetes oldalakon még 2019 októberében, a 2019. évi önkormányzati választásokkor megjelent cikkekre hivatkozik, amely cikkekben írtak szerint a választást megelőzően a fideszes aktivisták olyan adatokat jegyeztek fel a felkeresett választópolgárokról, hogy „támogat”, „bizonytalan”, „elutasít”, „nincs otthon”, „rossz cím”, „egyéb”, „mozgássérült”, „elhunyt”, „elköltözött”.

A Hatósághoz 2019-ben több bejelentés érkezett, melyben a Fidesz szimpatizánsi adatbázis építésével kapcsolatos, valamint az egyes aláírásgyűjtésekhez, civil kezdeményezésekhez kapcsolódó adatkezelése jogszerűségét, továbbá az érintetti jogok biztosításával kapcsolatos ügyintézési rendjét kifogásolták. A Hatósághoz érkezett bejelentések nyomán NAIH-2019/8568. ügyszám alatt hivatalból vizsgálat indult a Fidesz általános adatkezelési gyakorlatának vizsgálatára.

A Hatóság vizsgálata a Fidesz szimpatizánsi nyilvántartását és a választási részvételi szándék felmérésével kapcsolatos időszaki nyilvántartását és az ezekkel összefüggésben megvalósuló adatkezelése jogszerűségét érintette.

Ezen utóbbi, azaz az időszaki nyilvántartáshoz kapcsolódóan került sor a cikkekben említett adatkörök gyűjtésére, amelyhez kapcsolódóan megvalósuló adatkezelés körülményeit a Hatóság a tényállás tisztázása során feltárta, és egyértelművé tette, hogy az adatkezeléshez történő hozzájárulásnak egy fontos fogalmi eleme a tájékozott beleegyezés. A Hatóság megállapította, hogy a Fidesz a választási részvételi szándék felmérésével kapcsolatos időszaki nyilvántartással összefüggésben történő adatkezelés során az érintetteknek nem nyújtott a GDPR követelményeinek maradéktalanul megfelelő tájékoztatást.

A Hatóság felszólítása az alábbi oldalon érhető el magyar nyelven: <https://naih.hu/adatvedelmi-allasfoglalasok/file/347-part-adatkezelesenek-vizsgalata>. A cikkekben is kifogásoltakkal kapcsolatos megállapítások a felszólítás II. 3. pontjában találhatóak részletesen.

A Hatóság felhívja továbbá a figyelmet, hogy a kérdéskörrel a 2020. február 19-én kiadott politikai pártok és szervezetek adatkezelésével kapcsolatos egyes adatvédelmi követelményekről szóló ajánlása II. pontjában is külön foglalkozott: <https://naih.hu/adatvedelmi-ajanlasok>.

5. A Hatóság függetlenségével kapcsolatban **semmilyen jogi vagy tényekkel alátámasztott, e tekintetben mértékadó fórum nem fogalmazott meg kétségeket a Hatóság fennállásának kezdete óta.**

Még az Önök megkeresésében hivatkozott, európai parlamenti képviselők által a Bizottság részére megfogalmazott kérdés sem fogalmaz meg olyan tartalmú állítást, amely a Hatóság függetlenségét kétségbe vonja, csupán a Bizottságot kéri ennek kivizsgálására, noha e kérdés

jellegét tekintve egyértelműen politikai megnyilvánulásnak tekinthető, hiszen azt európai parlamenti pártok képviselői – politikusok – e minőségükben fogalmazták meg. E tekintetben megjegyzendő, hogy **az Európai Bizottság a** hivatkozott európai parlamenti képviselők kezdeményezése ellenére **semmilyen formában nem kérdőjelezte meg a Hatóság függetlenségét.**

A Hatóság függetlenségével kapcsolatban ugyanakkor **mértékadó fórumként** tekintünk a **Velencei Bizottságra**, amely az alábbi megállapításokat tette:

Velencei Bizottság:

„30. [...] *The current version of the Act [CXII of 2011 on Informational Self-determination and Freedom of Information] **includes particularly detailed provisions aiming at guaranteeing - directly and, in most cases, indirectly – the Authority’s independence. It is worth saying that some of these guarantees may not always be found in corresponding legislation of other European countries.***

31. *A **formal guarantee of independence** is provided in article 38.5 of the Act:*

*“(5) **The Authority shall be independent, subordinated only to law; it may not be given instructions** as to the performance of its tasks, and shall perform its tasks separately from other bodies, **free of any influence.** Tasks for the Authority may only be established by law.”*

32. *In more concrete terms, **the Venice Commission notes that**, under art. 52 of the Act, the Authority is **entrusted with extensive supervision and intervention powers**: on the one hand it is **provided with the investigative powers necessary to carry out its tasks** (the right of access to contentious data, the right to conduct interrogations), and on the other hand it **is entitled to initiate legal proceedings** (pursuant to art. 1 al. 1 and 2 of the Additional Protocol).*

33. ***Additional independence guarantees are linked to the function of president of the Authority.** These include: **its stability** (art. 40. 3 which provides for a term of nine years, and art. 45, which defines clearly and exhaustively the grounds for dismissal by the appointing authority and allows the President to defend himself in court); **its importance amongst other high level public functions** (art. 40, providing for a salary equal to that of a minister); the President’s **impartiality** (articles 40.2 and 40.1 setting out strict conditions and incompatibilities associated to the function)*

34. *Article 39 **guarantees the budgetary autonomy of the Authority** (through a specific financial appropriation distinct from that of the public administration and specifically allocated by the Parliament without Government intervention), which is very rare at international level. By the same provision, the Authority is exempted from the annual budgeting principle, thereby **enjoying a remarkable financial flexibility.**”¹*

Meggyőződésünk, hogy Hatóságunk tevékenysége mind az irányadó nemzetközi jogi és uniós jogi, mind a magyar alkotmányossági, a Hatóság teljes függetlenségére irányadó követelményeknek maradéktalanul megfelel. Ezen meggyőződésünket cáfoló, e tekintetben releváns fórumtól származó megállapítás mindezidáig nem született. Bizonyosak vagyunk abban, hogy a tevékenységünket figyelemmel kísérő szakemberek számára egyértelmű, hogy független tevékenységünkhöz kétség sem férhet.

6. A megjelölt ügyszámokhoz tartozó ügyekkel kapcsolatban a Hatóság tájékoztatja, hogy valamennyi ügy lezárult az alábbiak szerint:

¹ Ld. 672/2012 - Opinion on Act CXII of 2011 on informational Self-determination and Freedom of Information of Hungary; elérhető: [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2012\)023-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2012)023-e)

- A NAIH2019/3382., NAIH/2019/4692., NAIH/2019/5251., NAIH/2019/6872., NAIH/2019/7144., NAIH/2019/7250. és NAIH/7324. számú ügyekben a panaszosok általános, az érintetti joggyakorlásukat elősegítő tájékoztatást kaptak.
- Jogsértés megállapítására került sor a NAIH/2019/3898. és NAIH/2020/4633. számú ügyekben.
- A sérelmezett adatkezelés megszűnése miatt a Hatóság a vizsgálatot megszüntette a NAIH/2019/5434. és NAIH/2020/5380. számú ügyekben.
- A NAIH/2019/4467. számú ügyben a Hatóság tájékoztatta a közérdekű bejelentőt a Fidesz általános adatkezelési gyakorlatának vizsgálatára indult eljárásáról.
- NAIH/2019/6771. és NAIH/2019/6802. számon hatósági ellenőrzést folytatott a Hatóság. A Hatóság az ellenőrzés eredményeként az adatvédelmi hatósági eljárás indításától eltekintett, megállapította ugyanis mindkét esetben, hogy a bejelentés szerint feltételezett jogsértés – miszerint a Momentum, a DK, az MSZP, a Párbeszéd és az LMP pártok aktivistáinak ajánlásgyűjtése során a személyes adatokat jogosulatlanul kezelték, azokból a becsatolt újságcikkekben származó képek alapján adatbázist hoztak létre – tényleges bekövetkezte nem alátámasztott, illetve nem tisztázható, hogy a feltételezett adatbázis-építés tekintetében pontosan kit, illetve kiket terhel az adatkezelői felelősség. A Hatóság a hatósági ellenőrzés során felmerül aggályokat a fentebb hivatkozott ajánlásában orvosolta.
- A Hatóság a NAIH/2020/5089. ügyszám alatt (2021-es ügyszáma: NAIH-724/2021.) a DatAdat Professional Kft. nevéhez köthető szoftverek (Digitribe, WinWith.Me, Voter Relationship Manager) használata során megvalósuló adatkezelés vizsgálatára hivatalból vizsgálatot folytatott a Kft.-vel szemben, miután több bejelentés érkezett a Kft.-vel kapcsolatban a korábban az internetes híroldalakon megjelent cikkekben foglaltakra hivatkozva. A Hatóság a vizsgálat során megállapította, hogy jöllehet a Kft. nem tulajdonosa jelenleg a szoftvereknek, azonban a Kft. és a szoftverek jelenlegi tulajdonosa, azaz a DatAdat OÜ közötti kapcsolat vitathatatlanul megállapítható és az egyes szoftverek is szorosan összekapcsolódnak. Személyes adatok kezelésével kapcsolatos jogsérelem az ügyben nem volt megállapítható.

Bízunk benne, hogy a kérdéseikre adott válaszaink megfelelő tájékoztatást nyújtottak, amennyiben további információra van szükségük, kollégáink szívesen állnak rendelkezésükre - akár az Önök által megjelölt online találkozó alkalmával is.

Budapest, 2022. november 9.

Üdvözlettel:

Dr. Péterfalvi Attila
elnök
c. egyetemi tanár